

1. Halmazok, számhalmazok, alapműveletek

I. Nulladik ZH-ban láttuk:

1. Határozza meg az $(A \cap B) \setminus C$ halmaz elemszámát, ha A tartalmazza az összes 19-nél kisebb természetes számot, továbbá B a prímszámok halmaza és C a páros számok halmaza!

(A) 10

(B) 9

(C) 8

(D) 7

(E) 6

BME 2015.december 14. (14B)

Megoldás:

Az $A \cap B$ halmaz azokat a természetes számokat tartalmazza, amelyek 19-nél kisebbek és prímszámok, tehát $A \cap B = \{2; 3; 5; 7; 11; 13; 17\}$. Ha ebből a halmazból a 2-t, mint páros számot elhagyjuk, akkor megkapjuk az $(A \cap B) \setminus C = \{3; 5; 7; 11; 13; 17\}$ halmazt, aminek 6 eleme van.

A jó válasz az (E).

2. Egy matematika versenyen három feladatot tűztek ki. Az első feladatot a résztvevők 85 százaléka oldotta meg, a másodikat 80, a harmadikat pedig 75 százaléka. Állapítsuk meg, hogy a versenyzőknek legalább hány százaléka oldotta meg mind a három feladatot!

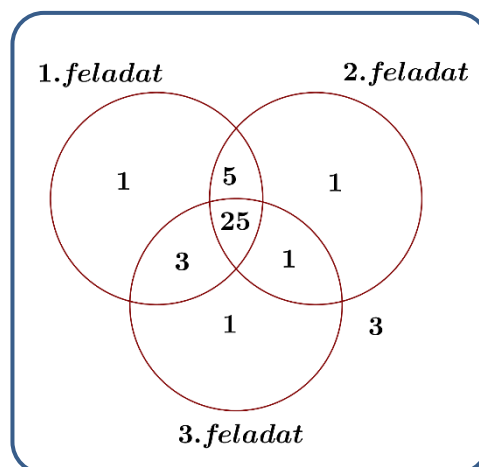
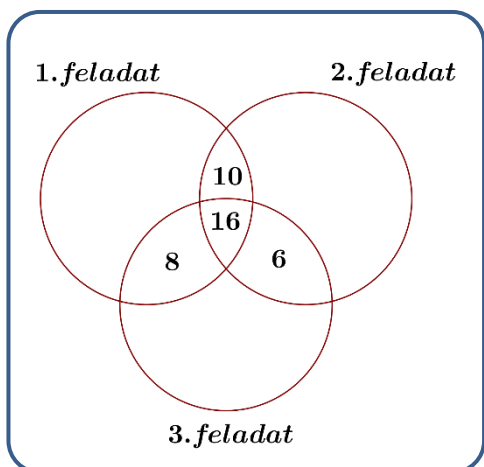
ELTE 2010. szeptember (matematika és fizika BSc)

Megoldás:

$85\% + 80\% + 75\% = 240\%$. Ebben mindenkit annyiszor számoltunk, ahány feladatot megoldott. Ha mindenki két feladattal foglalkozott volna sikeresen, akkor 200%-ot kaptunk volna. Ez azt jelenti, hogy a versenyzőknek legalább a 40%-a mind a három feladatot megoldotta.

Megjegyzés:

A bal oldali ábra mutatja, hogy ez az eredmény például egy 40 fős osztályban hogyan valósulhat meg. Ha van olyan versenyző, aki egy feladatot oldott meg, vagy egyet sem, akkor a három feladatot megoldók aránya szükségszerűen nagyobb. Egy ilyen lehetséges esetet mutat a jobb oldali ábra:

3. Számítsa ki a következő kifejezés értékét: $1 - \frac{1}{2} + \frac{1}{3} - \frac{1}{4}$

(A) $\frac{1}{2}$

(B) $\frac{5}{12}$

(C) $\frac{7}{12}$

(D) $\frac{2}{3}$

(E) $\frac{3}{4}$

BME 2013. február 15. (15A)

Megoldás:

A törtek közös nevezője 12. Közös nevezőre hozás után elvégezzük a műveleteket:

$$\frac{12}{12} - \frac{6}{12} + \frac{4}{12} - \frac{3}{12} = \frac{7}{12}$$

A jó válasz a (C).

4. Adjon meg két darab $\frac{a}{b}$ alakú törtet, melyek biztosan $\frac{4}{113}$ és $\frac{5}{113}$ közé esnek (ahol a és b pozitív egészek)! Válaszát indokolja!

ELTE 2007. február (matematika BSc)

Megoldás:

Ha a törtet bővítjük, akkor a tört értéke nem változik. Mi most 5-tel bővítünk:

$$\frac{4}{113} = \frac{20}{565} \quad \frac{5}{113} = \frac{25}{565}$$

Így például megfelel a feladat feltételeinek az alábbi két tört:

$$\frac{22}{565} \quad \text{és} \quad \frac{23}{565}$$

5. Fényszűrő lemezeket raknak egymás mögé. Az első elnyeli a ráeső fényenergia 30%-át, a második a ráeső fényenergia 50%-át, a harmadik a ráeső fényenergia 20%-át. A három lemez együttesen az eredeti fénysugár energiájának hány százalékát nyeli el? Az eredményt kerekítsük egész százalékra!

(A) 3%

(B) 28%

(C) 72%

(D) 97%

(E) 100%

BME 2010. szeptember (16A)

Megoldás:

Az egyes fényszűrők az energia 70%-át, 50%, 80%-át engedik át. Ha E energiája van az eredeti fénysugárnak, akkor az első fényszűrő lemezen áthaladva az energia $E \cdot 0,7$ lesz. Ez érkezik a második fényszűrőre, tehát ezen áthaladva $E \cdot 0,7 \cdot 0,5$ energia megy tovább. A harmadik szűrő után $E \cdot 0,7 \cdot 0,5 \cdot 0,8 = 0,28 \cdot E$ energia halad tovább. Ez az eredeti érték 28%-a, tehát a három lemez együtt az energia 72%-át nyeli el.

A jó válasz a (C).

II. Ismételjünk!

1. Halmazok, számhalmazok, műveletek halmazokkal

https://users.itk.ppke.hu/itk_dekani/files/matematika/pdfs/01.pdf

1-4. oldal

2. Műveletek elvégzése különböző számhalmazokban
3. Arányos következtetések, százalékszámítás
4. Számegyenes, koordináta-rendszer használata

III. Gyakorló feladatok

1. Legyen $U = \{x \in \mathbb{N} | 2 \leq x \leq 20\}$ az alaphalmaz, $A = \{x \in U | x \text{ osztható } 5 - \text{tel}\}$; $B = \{x \in U | |x - 12| = 3\}$. Az elemek felsorolásával adja meg az alábbi halmazokat:

a) $A \cup B$

b) $A \cap B$

c) $A \setminus B$

d) $\bar{A}$

e) $A \cap \bar{B}$

f) $\overline{A \cup B}$

2. Hány olyan részhalmaza van az $\{1; 2; 3; 4; 5; 6\}$ halmaznak, amely tartalmazza a 6-os számot?
3. Egy 12 fős társaságban 8-an szeretik a csokifagyaltot, 7-en az epret és 5-en a vaníliát. Négy ember mindhárom fagyaltot szereti, a társaság egy tagja viszont egyáltalán nem szereti a fagyaltot. Hányan szeretnek pontosan kétfajta fagyaltot a csoki, az eper és a vanília közül?
4. Hány igaz állítás van az alábbi mondatok között?

a) A nulla nem természetes szám.

b) Van nullánál kisebb egész szám.

c) A -17 racionális szám.

d) A $\sqrt{2} \cdot \sqrt{2}$ irracionális szám.

e) A $7 + \sqrt{2}$ racionális szám.

(A) 0

(B) 1

(C) 2

(D) 3

(E) 5

5. Felírtuk a $\frac{4}{7}$ tizedes tört alakját. Milyen számjegy áll a tizedes vessző után a 2018. helyen?

(A) 0

(B) 1

(C) 5

(D) 7

(E) 8

6. $x = 13$; $y = -36$. Adja meg a következő kifejezések értékét!

$$-x ; |x + y| ; -(x - y); x + |y|$$

7. Számítsa ki! Vigyázzon a műveletek elvégzésének a sorrendjére!

a) $-35 + (-7) \cdot 4$

b) $36 : (-9) + (+9) \cdot 2$

c) $21 : 7 - 15 \cdot (-74 + 54)$

d) $(-64) : (-8) - (49 - (-11))$

e) $(34 - 27 - 21) : (-7) \cdot 15 + (-14) : 2$

f) $(-16) \cdot (46 - 48) : 8 + (-27) - 31 \cdot (-3)$

8. Milyen számjegyre végződik a $2016122 \cdot 2017124 \cdot 2018126$ szorzat?

9. Írja fel a

a) 4312_5 számot tízes számrendszerben!

b) 857 tízes alapú számrendszerben magadott számot 6-os alapú számrendszerben!

10. Milyen alapú számrendszerben lesz a 2-es alapú számrendszerben felírt 1011011 szám alakja 160 ?

11. Adja meg a törtek értékét % alakban!

a) $\frac{3}{5}$

b) $\frac{17}{20}$

c) $\frac{15}{8}$

d) $\frac{2}{3}$

12. Adja meg az alábbi százalékokat egyszerűsített törtrész alakban!

a) 25%

b) 48%

c) 130%

d) 375%

13. Egy árú árát tavasszal 25%-al emelték, majd nyáron 10%-al csökkentették. Most 6300 Ft-ba kerül. Mennyi volt az eredeti ára? Ennek hány százaléka a nyári akciós ár?

14. Egy üzem kétféle minőségű terméket gyárt. Az I. osztályú termék gyártásából származik a bevétel 80%-a. Hogyan változik az üzem bevétele, ha az I. osztályú termék termelését 20%-kal növelik, a II. osztályú termék termelését 20%-kal csökkentik?

(A) 12%-kal nő   (B) 16%-kal nő   (C) 24%-kal nő   (D) 60%-kal nő   (E) nem változik

BME 2011. február 14. (18A)

15. Végezze el a műveleteket!

a) $\frac{4}{5} + \frac{1}{2} - \frac{2}{3}$

b) $\frac{5}{4} + 3 \cdot \frac{2}{3}$

c) $\frac{8}{5} : 4 - \frac{7}{15} + 1\frac{2}{3}$

d) $\left(4\frac{3}{7} - \frac{5}{3}\right) \cdot 6 - \frac{11}{7}$

e) $6\frac{1}{3} + \frac{10}{3} - \left(-\frac{7}{3}\right)$

f) $\frac{5}{7} \cdot \left(-\frac{21}{25}\right) + \frac{8}{3} : 4 - \frac{2}{5} : 3$

g) $\left(\frac{3}{4} + \frac{1}{2}\right) \cdot \left(\frac{7}{12} - \frac{5}{6}\right)$

h) $\left(\frac{2}{3} - \frac{1}{2}\right) : \left(\frac{9}{10} + \frac{4}{15}\right)$

16. Határozza meg az emeletes törtek értékét!

a) $\frac{\frac{2}{13}}{5}$

b) $\frac{\frac{6}{7}}{\frac{4}{21}}$

c) $\frac{2 + \frac{3}{5}}{1 + \frac{2}{3}}$

d) $\frac{1}{1 + \frac{2}{1 + \frac{2}{5}}}$

17. Adja meg intervallumjelöléssel a számegeyeneseken jelölt halmazokat!

a)

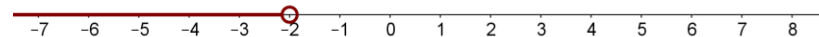
b)

c)

d)

e)

18. Ábrázolja számszerűen az alábbi halmazokat!

a) $[-4; 1] \cup [-2; 3[$

b) $]3; 7[\cap [0; 5]$

c) $[-6; 4[\setminus]1; 7]$

d) $[-2; 6] \setminus]1; 4[$

19. Hol helyezkednek el a koordináta-rendszerben azok az $(x; y)$ pontok, amelyekre az alábbi feltételek teljesülnek?

a) $|x| = 7$

b) $|y + 5| = 4$

Melyek azok a pontok a koordináta-rendszerben, amelyekre mindkét feltétel egyszerre teljesül?

20. Hol helyezkednek el a koordináta-rendszerben azok az $(x; y)$ pontok, amelyekre teljesül az alábbi két feltétel?

a) $-x + 2y < 8$

b) $y \geq |x + 4| - 2$

IV. Megoldások:

1. Legyen $U = \{x \in \mathbb{N} | 5 \leq x \leq 20\}$ az alaphalmaz, $A = \{x \in U | x \text{ osztható } 5 - \text{tel}\}$; $B = \{x \in U | |x - 12| = 3\}$. Az elemek felsorolásával adja meg az alábbi halmazokat:

a) $A \cup B$	b) $A \cap B$	c) $A \setminus B$
d) $\bar{A}$	e) $A \cap \bar{B}$	f) $\overline{A \cup B}$

Megoldás:

$$A = \{5; 10; 15; 20\}, B = \{9; 15\}.$$

a) $A \cup B = \{5; 9; 10; 15; 20\}$
b) $A \cap B = \{15\}$
c) $A \setminus B = \{5; 10; 20\}$
d) $\bar{A} = \{6; 7; 8; 9; 11; 12; 13; 14; 16; 17; 18; 19\}$
e) $\bar{B} = \{5; 6; 7; 8; 10; 11; 12; 13; 14; 16; 17; 18; 19; 20\}$, ezért $A \cap \bar{B} = \{5; 10; 20\}$
f) $\overline{A \cup B} = \{6; 7; 8; 11; 12; 13; 14; 16; 17; 18; 19\}$ felhasználva az a) választ.
2. Hány olyan részhalmaza van az $\{1; 2; 3; 4; 5; 6\}$ halmaznak, amely tartalmazza a 6-os számot?

Megoldás:

Amikor egy részhalmazt készítünk, akkor az 1, 2, 3, 4, 5 számok esetében két lehetőségünk van, vagy beletesszük a részhalmazba, vagy nem. A 6-os számot pedig mindenképpen beletesszük a részhalmazba. A választásainkat egymástól függetlenül végezzük, ezért $2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 = 2^5 = 32$ esetet kapunk.

Tehát 32 olyan részhalmaz van, amelyik tartalmazza a 6-ost.

3. Egy 12 fős társaságban 8-an szeretik a csokifagyaltot, 7-en az epret és 5-en a vaníliát. Négy ember mindhárom fagyaltot szereti, a társaság egy tagja viszont egyáltalán nem szereti a fagyaltot. Hányan szeretnek pontosan kétfajta fagyaltot a csoki, az eper és a vanília közül?

Megoldás:

11 ember szereti legalább az egyik fagyaltot. $8 + 7 + 5 = 20$, a 9 többlet az a kétféle fagyaltot kedvelők eggyel, a hármatot szeretők pedig kétfélével járultak hozzá. Így $9 - 4 \cdot 2 = 1$ ember szeret pontosan kétféle fagyaltot a társaság tagjai közül.

4. Hány igaz állítás van az alábbi mondatok között?

- a) A nulla nem természetes szám.
- b) Van nullánál kisebb egész szám.
- c) A -17 racionális szám.
- d) A $\sqrt{2} \cdot \sqrt{2}$ irracionális szám.
- e) A $7 + \sqrt{2}$ racionális szám.

(A) 0   (B) 1   (C) 2   (D) 3   (E) 5

Megoldás:

- a) Hamis, mert a nulla természetes szám.
- b) Igaz, például -3 nullánál kisebb egész szám.
- c) Igaz. $-17 = \frac{-17}{1}$, felírható két egész szám hányadosaként, ahogy minden egész szám, tehát racionális szám.
- d) Hamis. $\sqrt{2} \cdot \sqrt{2} = 2$, tehát racionális szám.
- e) Hamis. Ha $7 + \sqrt{2}$ racionális lenne, akkor $(7 + \sqrt{2}) - 7 = \sqrt{2}$ is racionális lenne, de tudjuk, hogy $\sqrt{2}$ irracionális.

Az állítások között két igaz van, tehát (C) a helyes választás.

5. Felírtuk a $\frac{4}{7}$ tizedes tört alakját. Milyen számjegy áll a tizedes vessző után a 2018. helyen?

(A) 0   (B) 1   (C) 5   (D) 7   (E) 8

Megoldás:

$\frac{4}{7} = 0,571428571 \dots = 0,5\dot{7}1428$, végtelen szakaszos tizedes tört, hat számjegy ismétlődik. $2018 = 336 \cdot 6 + 2$, ezért a 2018-adik számjegy egy hatos periódus második jegye, azaz 7.

A jó válasz a (D).

6. $x = 13$; $y = -36$. Adja meg a következő kifejezések értékét!

$$-x ; |x + y| ; -(x - y); x + |y|$$

Megoldás:

$$-x = -13$$

$$|x + y| = |13 + (-36)| = |-23| = 23$$

$$-(x - y) = -(13 - (-36)) = -(13 + 36) = -49$$

$$x + |y| = 13 + |-36| = 13 + 36 = 49$$

7. Számítsa ki! Vigyázzon a műveletek elvégzésének a sorrendjére!

- a) $-35 + (-7) \cdot 4$
- b) $36 : (-9) + (+9) \cdot 2$
- c) $21 : 7 - 15 \cdot (-74 + 54)$
- d) $(-64) : (-8) - (49 - (-11))$
- e) $(34 - 27 - 21) : (-7) \cdot 15 + (-14) : 2$
- f) $(-16) \cdot (46 - 48) : 8 + (-27) - 31 \cdot (-3)$

Megoldás:

Először a zárójelben lévő műveleteket végezzük el, ezt követi a szorzások és osztások elvégzése balról jobbra haladva, végül az összeadásokat és kivonásokat végezzük el szintén balról jobbra haladva. Figyeljünk az előjelszabályokra is.

$$a) \quad -35 + (-7) \cdot 4 = -35 - 28 = -63$$

$$b) \quad 36 : (-9) + (+9) \cdot 2 = -4 + 18 = 14$$

$$c) \quad 21 : 7 - 15 \cdot (-74 + 54) = 3 - 15 \cdot (-20) = 3 + 300 = 303$$

$$d) \quad (-64) : (-8) - (49 - (-11)) = 8 - (49 + 11) = 8 - 60 = -52$$

$$e) \quad (34 - 27 - 21) : (-7) \cdot 15 + (-14) : 2 = (-14) : (-7) \cdot 15 + (-7) = \\ = 2 \cdot 15 - 7 = 23$$

$$f) \quad (-16) \cdot (46 - 48) : 8 + (-27) - 31 \cdot (-3) = (-16) \cdot (-2) : 8 - 27 + 93 = \\ = 32 : 8 - 27 + 93 = 4 - 27 + 93 = 70$$

8. Milyen számjegyre végződik a $2016122 \cdot 2017124 \cdot 2018126$ szorzat?

Megoldás:

A szorzat végződése csak a végződések szorzatától függ. $2 \cdot 4 \cdot 6 = 48$, tehát a szorzat 8-ra végződik.

9. Írja fel a

a) 4312_5 számot tízes számrendszerben!

b) 857 tízes alapú számrendszerben magadott számot 6-os alapú számrendszerben!

Megoldás:

a) Az 5-ös alapú számrendszerben az $1; 5; 5^2 = 25; 5^3 = 125 \dots$ helyiértékeket használjuk, ezért:

$$4312_5 = 4 \cdot 125 + 3 \cdot 25 + 1 \cdot 5 + 2 \cdot 1 = 582_{10}$$

b) Az 6-os alapú számrendszerben az $1; 6; 6^2 = 36; 6^3 = 216 \dots$ helyiértékeket használjuk.

$$857 = 3 \cdot 216 + 209$$

$$209 = 5 \cdot 36 + 29$$

$$29 = 4 \cdot 6 + 5$$

Tehát:

$$857 = 3 \cdot 216 + 5 \cdot 36 + 4 \cdot 6 + 5 = 3545_6.$$

10. Milyen alapú számrendszerben lesz a 2-es alapú számrendszerben felírt 1011011_2 szám alakja 160?

Megoldás:

$$1011011_2 = 64 + 16 + 8 + 2 + 1 = 91_{10}.$$

Ha a keresett alapszámot x -el jelöljük: $160_x = x^2 + 6x = 91$.

$$x^2 + 6x - 91 = 0.$$

A másodfokú egyenlet két gyöke: 7 és -13 . Számunkra csak a pozitív megoldás megfelelő. Így 7-es számrendszerben teljesül a feladat feltétele.

11. Adja meg a törtek értékét % alakban!

a) $\frac{3}{5}$

b) $\frac{17}{20}$

c) $\frac{15}{8}$

d) $\frac{2}{3}$

Megoldás:

$$1\% = \frac{1}{100} = 0,01. \text{ Ennek alapján:}$$

a) $\frac{3}{5} = 0,60 = 60\%$

b) $\frac{17}{20} = \frac{85}{100} = 85\%$

c) $\frac{15}{8} = 1,875 = 187,5\%$

d) $\frac{2}{3} = 0,6 \approx 67\%$

12. Adja meg az alábbi százalékokat egyszerűsített tört rész alakban!

a) 25%

b) 48%

c) 130%

d) 37,5%

Megoldás:

a) $25\% = \frac{25}{100} = \frac{1}{4}$

b) $48\% = \frac{48}{100} = \frac{12}{25}$

c) $130\% = \frac{130}{100} = \frac{13}{10}$

d) $37,5\% = \frac{37,5}{100} = \frac{375}{1000} = \frac{3}{8}$

13. Egy árú árát tavasszal 25%-al emelték, majd nyáron 10%-al csökkentették. Most 6300 Ft-ba kerül. Mennyi volt az eredeti ára? Ennek hány százaléka a nyári akciós ár?

Megoldás I:

Ha az árát 25%-al emelték, akkor az új ár az eredetinek a 125%-a, 1,25 szorososa lesz. Ha az ár 10%-al csökken, akkor az új ár 90% lesz, tehát 0,9 szoros.

Ha az eredeti ár x Ft, akkor:

$$x \cdot 1,25 \cdot 0,9 = 6300$$

$$x \cdot 1,125 = 6300$$

$$x = 6300 : 1,125 = 5600$$

$$6300 : 5600 = 1,125 = 112,5\%$$

Az eredeti ár 5600 Ft. A nyári akciós ár ennek a 112,5%-a.

Megoldás II:

Az eredeti árat megadhatjuk következtetéssel is:

$$90\% \quad 6300 \text{ Ft} \Rightarrow 10\% \quad 700 \text{ Ft} \Rightarrow 100\% \quad 7000 \text{ Ft}$$

A tavaszi áremelés után 7000 Ft-ba került az árú.

$$125\% \quad 7000 \text{ Ft} \Rightarrow 25\% \quad 7000:5 = 1400 \text{ Ft} \Rightarrow 100\% \quad 1400 \cdot 4 = 5600 \text{ Ft}$$

Tehát az eredeti ár 5600 Ft.

700 Ft-al, az ár $1/8$ -ával nagyobb a nyári ár. Ez 12,5%, így az akciós ár 112,5%-a az eredeti árnak.

14. Egy üzem kétféle minőségű terméket gyárt. Az I. osztályú termék gyártásából származik a bevétel 80%-a. Hogyan változik az üzem bevétele, ha az I. osztályú termék termelését 20%-kal növelik, a II. osztályú termék termelését 20%-kal csökkentik?

- (A) 12%-al nő   (B) 16%-al nő   (C) 24%-al nő   (D) 60%-al nő   (E) nem változik

BME 2011. február 14. (18A)

Megoldás:

Legyen a bevétel x . Ekkor az I. osztályú termék gyártásából származó bevétel $0,8x$, a II. osztályú termék gyártásából származó $0,2x$.

Az I. osztályú termék gyártása 20%-kal nő, a bevétel ebből $1,2 \cdot 0,8x = 0,96x$ lesz.

A II. osztályú termék gyártása 20%-kal csökken, a bevétel ebből $0,8 \cdot 0,2x = 0,16x$ lesz.

Az összes bevétel ekkor $0,96x + 0,16x = 1,12x$. Ez azt jelenti, hogy $0,12x$ -el több, tehát 12%-al nő a bevétel.

A jó válasz (A).

15. Végezze el a műveleteket!

a) $\frac{4}{5} + \frac{1}{2} - \frac{2}{3}$

c) $\frac{8}{5} : 4 - \frac{7}{15} + 1\frac{2}{3}$

e) $6\frac{1}{3} + \frac{10}{3} - \left(-\frac{7}{3}\right)$

g) $\left(\frac{3}{4} + \frac{1}{2}\right) \cdot \left(\frac{7}{12} - \frac{5}{6}\right)$

b) $\frac{5}{4} + 3 \cdot \frac{2}{3}$

d) $\left(4\frac{3}{7} - \frac{5}{3}\right) \cdot 6 - \frac{11}{7}$

f) $\frac{5}{7} \cdot \left(-\frac{21}{25}\right) + \frac{8}{3} : 4 - \frac{2}{5} : 3$

h) $\left(\frac{2}{3} - \frac{1}{2}\right) : \left(\frac{9}{10} + \frac{4}{15}\right)$

Megoldás:

a) $\frac{4}{5} + \frac{1}{2} - \frac{2}{3} = \frac{24+15-20}{30} = \frac{19}{30}$

b) $\frac{5}{4} + 3 \cdot \frac{2}{3} = 1\frac{1}{4} + 2 = 3\frac{1}{4}$

c) $\frac{8}{5} : 4 - \frac{7}{15} + 1\frac{2}{3} = \frac{2}{5} - \frac{7}{15} + 1\frac{2}{3} = \frac{6}{15} - \frac{7}{15} + 1\frac{10}{15} = 1\frac{9}{15} = 1\frac{3}{5}$

d) $\left(4\frac{3}{7} - \frac{5}{3}\right) \cdot 6 - \frac{11}{7} = \left(4\frac{9}{21} - \frac{35}{21}\right) \cdot 6 - \frac{11}{7} = \left(\frac{93}{21} - \frac{35}{21}\right) \cdot 6 - \frac{11}{7} = \frac{58}{21} \cdot 6 - \frac{11}{7} =$
 $= \frac{58}{7} \cdot 2 - \frac{11}{7} = \frac{116 - 11}{7} = \frac{105}{7} = 15$

$$e) 6\frac{1}{3} + \frac{10}{3} - \left(-\frac{7}{3}\right) = 6\frac{11}{3} + \frac{7}{3} = 6\frac{18}{3} = 12$$

$$f) \frac{5}{7} \cdot \left(-\frac{21}{25}\right) + \frac{8}{3} : 4 - \frac{2}{5} : 3 = \frac{1}{1} \cdot \left(-\frac{3}{5}\right) + \frac{2}{3} - \frac{2}{15} = -\frac{9}{15} + \frac{10}{15} - \frac{2}{15} = -\frac{1}{15}$$

$$g) \left(\frac{3}{4} + \frac{1}{2}\right) \cdot \left(\frac{7}{12} - \frac{5}{6}\right) = \frac{3+2}{4} \cdot \frac{7-10}{12} = \frac{5}{4} \cdot \frac{-3}{12} = -\frac{15}{48} = -\frac{5}{16}$$

$$h) \left(\frac{2}{3} - \frac{1}{2}\right) : \left(\frac{9}{10} + \frac{4}{15}\right) = \frac{4-3}{6} : \frac{27+8}{30} = \frac{1}{6} : \frac{35}{30} = \frac{1}{6} \cdot \frac{30}{35} = \frac{5}{35} = \frac{1}{7}$$

16. Határozza meg az emeletes törtek értékét!

a) $\frac{\frac{2}{13}}{5}$

b) $\frac{\frac{6}{7}}{\frac{4}{21}}$

c) $\frac{2+\frac{3}{5}}{1+\frac{2}{3}}$

d) $\frac{1}{1+\frac{\frac{2}{2}}{1+\frac{2}{5}}}$

Megoldás:

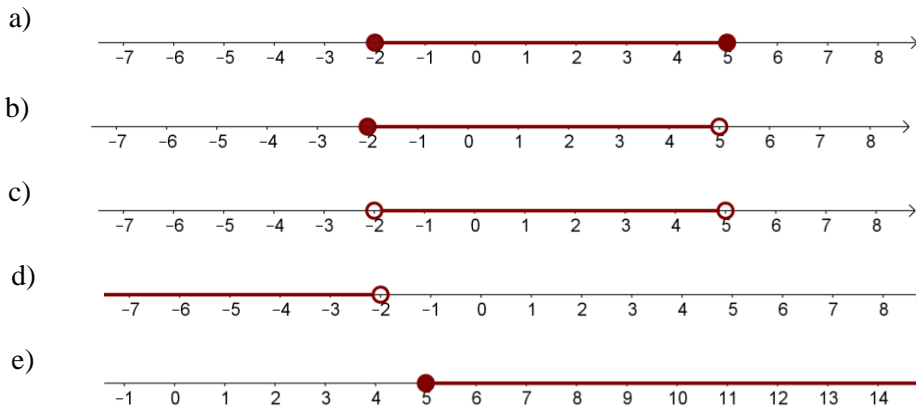
a) $\frac{\frac{2}{13}}{5} = \frac{2}{13 \cdot 5} = \frac{2}{65}$

b) $\frac{\frac{6}{7}}{\frac{4}{21}} = \frac{6}{7} \cdot \frac{21}{4} = \frac{3}{1} \cdot \frac{3}{2} = \frac{9}{2} = 4\frac{1}{2}$

c) $\frac{2+\frac{3}{5}}{1+\frac{2}{3}} = \frac{\frac{13}{5}}{\frac{5}{3}} = \frac{13}{5} \cdot \frac{3}{5} = \frac{39}{25} = 1\frac{14}{25}$

d) $\frac{1}{1+\frac{\frac{2}{2}}{1+\frac{2}{5}}} = \frac{1}{1+\frac{2}{7}} = \frac{1}{1+2\frac{5}{7}} = \frac{1}{1+\frac{10}{7}} = \frac{1}{\frac{17}{7}} = \frac{7}{17}$

17. Adja meg intervallumjelöléssel a számegegyeneseken jelölt halmazokat!

Megoldás:

a) $[-2; 5]$

b) $[-2; 5[$

c) $] -2; 5[$

d) $] -\infty; -2[$

e) $[5; \infty[$

Megjegyzés:

A $[-2; 5[$ jelölést így olvassuk ki: "balról zárt, jobbról nyitott mínusz kettő öt intervallum."

18. Ábrázolja számegyenesen az alábbi halmazokat!

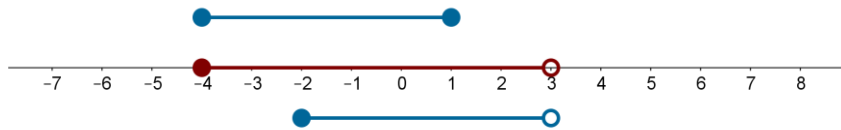
- a) $[-4; 1] \cup [-2; 3[$
 c) $[-6; 4[\setminus]1; 7]$

- b) $]3; 7[\cap [0; 5]$
 d) $[-2; 6[\setminus]1; 4[$

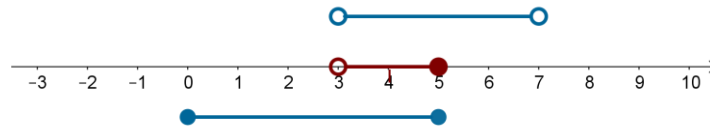
Megoldás:

- a) Ha $x \in [-4; 1] \cup [-2; 3[$, akkor $-4 \leq x \leq 1$ vagy $-2 \leq x < 3$, tehát $-4 \leq x < 3$. Ezért :
 $[-4; 1] \cup [-2; 3[= [-4; 3[$.

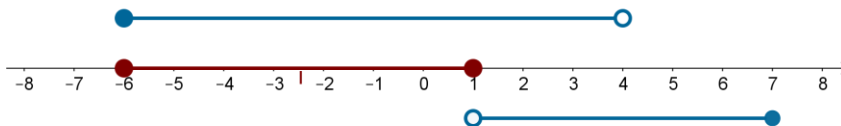
Az ábrán a számegyenes felett és alatt a kiindulási intervallumokat, a számegyenesen pedig a megoldást láthatjuk:

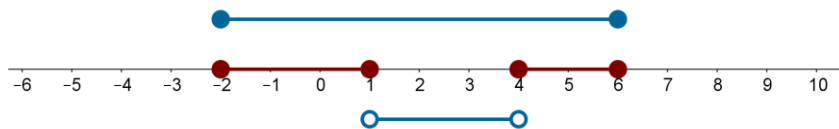
- b) Ha $x \in]3; 7[\cap [0; 5]$, akkor $3 < x < 7$ és $0 \leq x \leq 5$, azaz $3 < x \leq 5$, így:
 $]3; 7[\cap [0; 5] =]3; 5]$.

- c) Ha $x \in [-6; 4[\setminus]1; 7]$, akkor $-6 \leq x < 4$ és $(x \leq 1$ vagy $x > 7)$, így $-6 \leq x \leq 1$:
 $[-6; 4[\setminus]1; 7] = [-6; 1]$

- d) Hasonlóan gondolkodva, ha $x \in [-2; 6[\setminus]1; 4[$, akkor x az első intervallumnak eleme, de másodiknak nem. A halmazművelet eredménye két különálló intervallum lesz, ahogyan az ábra mutatja. (Két intervallum uniója: $[-2; 1] \cup [4; 6[$):

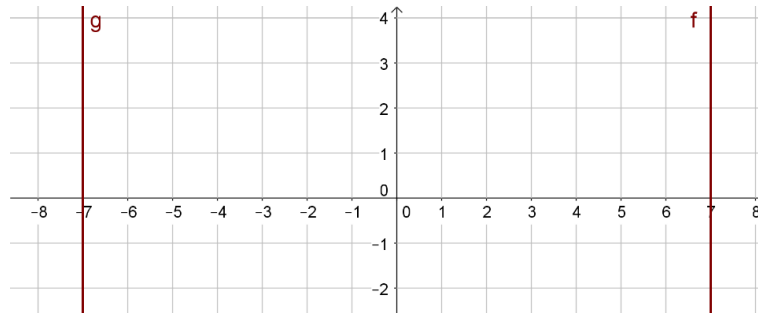
19. Hol helyezkednek el a koordináta-rendszerben azok az $(x; y)$ pontok, amelyekre az alábbi feltételek teljesülnek:

- a) $|x| = 7$
 b) $|y + 1| = 4$

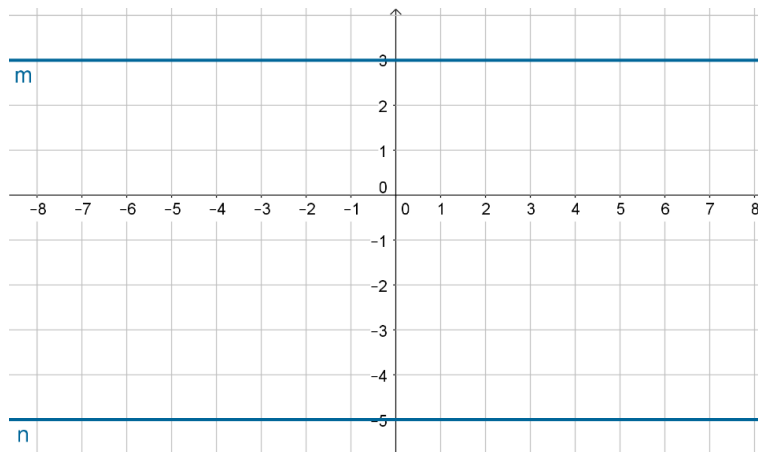
Melyek azok a pontok a koordináta-rendszerben, amelyekre mindkét feltétel egyszerre teljesül?

Megoldás:

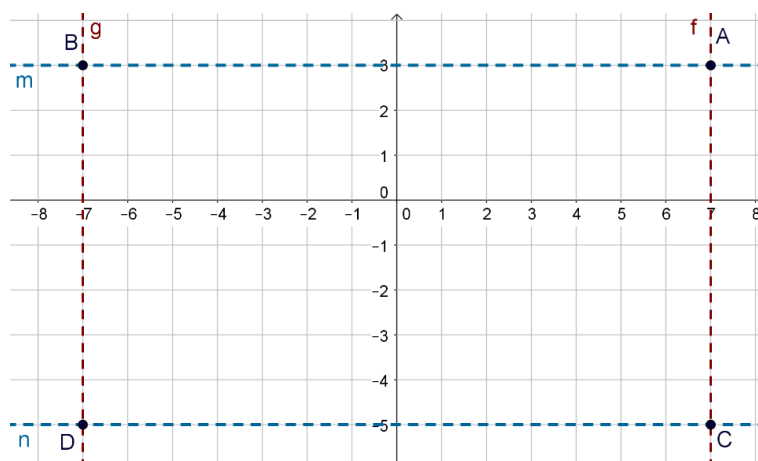
- a) Ha $|x| = 7$, akkor $x = 7$ vagy -7 . y pedig tetszőleges valós szám lehet. Ezek a pontok két, az y -tengellyel párhuzamos egyenesen vannak (f és g):

- b) Ha $|y + 1| = 4$, akkor $y + 1 = \pm 4$, tehát $y = 3$ vagy $y = -5$, és most x választható a valós számok közül tetszőlegesen. A keresett pontok az x -tengellyel párhuzamos egyeneseken vannak (m és n):

Mindkét feltétel azokra a pontokra teljesül, amelyek az egyenesek metszéspontjaiban vannak:

$$A(7; 3); B(-7; 3); C(7; -5); D(-7; -5).$$

20. Hol helyezkednek el a koordináta-rendszerben azok az $(x; y)$ pontok, amelyekre teljesül az alábbi két feltétel:

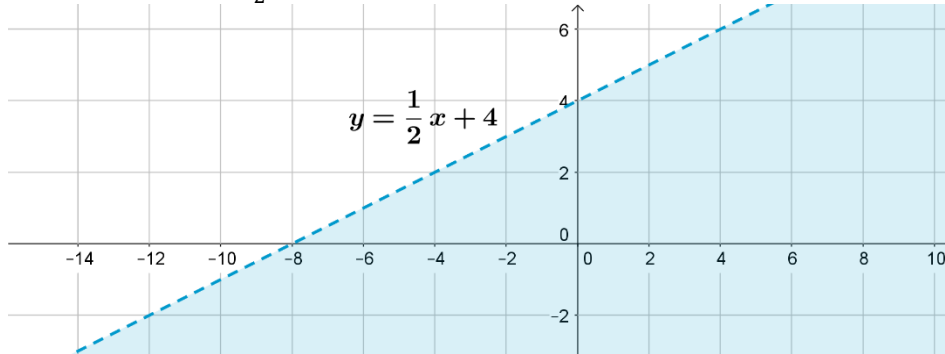
- a) $-x + 2y < 8$
b) $y \geq |x + 4| - 2$

Megoldás:

- a) Az egyenlőtlenségből fejezzük ki y -t:

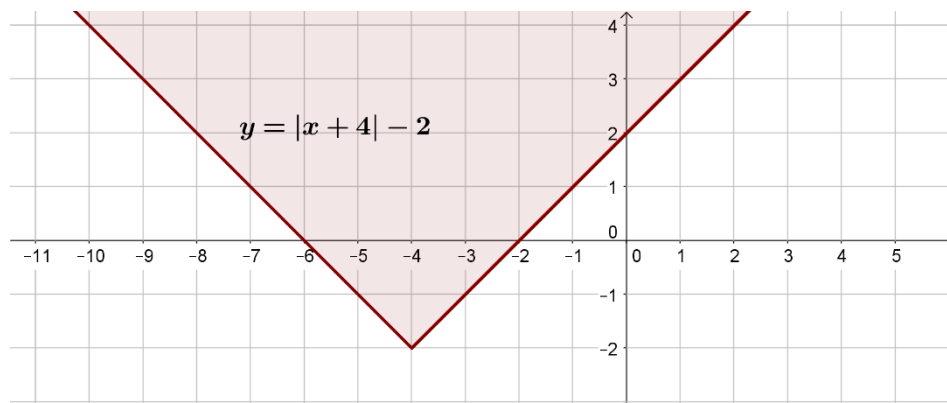
$$y < \frac{1}{2}x + 4$$

Ábrázoljuk az $y = \frac{1}{2}x + 4$ egyenest. A fenti egyenlőtlenséget azoknak a pontoknak a

koordinátái teljesítik, amelyek az egyenes alatt helyezkednek el (az egyenes pontjai nem).

- b) Ábrázoljuk az $y = |x + 4| - 2$ függvényt (ha pontosan fogalmazunk $x \mapsto |x + 4| - 2$ függvényt.) Ha $y \geq |x + 4| - 2$, akkor a grafikonon és a felette elhelyezkedő pontok felelnek meg a feltételnek:

Ha a két feltételnek egyszerre kell teljesülnie, akkor a két halmaz közös részét, metszetét keressük. Egy háromszög alakú területet kapunk. Az üres karikával jelölt pontok és a szaggatott vonallal jelölt oldal nem tartozik hozzá a keresett tartományhoz.

